

اکولوژی شهری

نویسنده:

علیرضا جعفری

محمد نیکنام

سرشناسه	: جعفری، علیرضا، ۱۳۵۲ -
عنوان و نام پدیدآور	: اکولوژی شهری / نویسنده علیرضا جعفری، محمد نیکنام.
مشخصات نشر	: تهران: فرهوش، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۹۶ ص: مصور (رنگی).
شابک	: 978-600-495-519-5
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: بوم‌شناسی شهری (زیست‌شناسی)
موضوع	: طراحی منظر
موضوع	: معماری منظر شهری
موضوع	: بوم‌شناسی شهری (زیست‌شناسی) - ایران
شناسه افزوده	: نیکنام، محمد، ۱۳۵۶ -
رده بندی کنگر	: QH۵۴۱/۵
رده بندی یوبی	: ۵۷۷/۵۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۷۰۱۹۲۸

اکولوژی شهری

نویسنده: علیرضا جعفری، محمد نیکنام

ناظر فنی: ساجده مرادی

ویراستار و صفحه آرا: آسیه بکه‌فلاح

طراح جلد: سحر احمدی

نوبت چاپ: اول - بهار ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۲۵۰۰۰۰ ریال

کلبه حقوق چاپ و نشر مخصوص و محفوظ ناشر است

آدرس: میدان انقلاب - ضلع جنوب شرقی - ساختمان مترجمان - پلاک ۱۷ - طبقه ۱

انتشارات: ۰۹۱۰۷۸۹۲۷۴۷ - ۰۹۱۰۷۸۹۲۷۴۷ - ۶۶۴۰۱۱۶۱

دبیرخانه: ۶۶۹۱۱۷۲۶ - ۶۶۴۰۶۳۰۹

دورنگار: ۸۹۷۸۴۵۵۸

www.farhooshpub.com

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۹
مقدمه.....	۱۰
فصل اول: تعاریف.....	۱۱
اکولوژی چیست؟.....	۱۲
اکولوژی شهری.....	۱۳
- مفاهیم توسعه پایدار در رابطه با اکولوژی.....	۱۴
مفاهیم بوم شهر.....	۱۵
اصول برنامه ریزی بوم شهر.....	۱۶
شهر به عنوان یک نظام (Ecological System).....	۱۷
فصل دوم.....	۲۰
اصول طراحی شهری با رویکرد توسعه پایدار.....	۲۱
جریان انرژی.....	۲۲
اشکال انرژی.....	۲۲
سرنوشت انرژی وارد شده به اکوسیستم.....	۲۳
مسیرهای عمده جریان انرژی.....	۲۳
جریان انرژی و مواد در شهر.....	۲۴
شهر به عنوان یک محیط زیست و ارتباط آن با طراحی شهری.....	۲۵
آلودگی شهر.....	۲۶
تعریف آلودگی.....	۲۶

- آلودگی شهری..... ۲۶
- انواع آلاینده‌های شهری..... ۲۶
- آلودگی نوری چیست؟..... ۲۷
- آلودگی نوری یا آلودگی هوا؟..... ۲۷
- اثرات آلودگی نوری..... ۲۸
- اقدامات در شهرها..... ۳۱
- چرخه آب در محیط شهری..... ۳۲
- تعریف هیدرولوژی..... ۳۲
- چرخه هیدرولوژی..... ۳۳
- خاک در شهرها..... ۳۵
- آلودگی و شهر..... ۳۶
- آوردن طبیعت به شهرها..... ۳۶
- پوشش گیاهی در شهرها..... ۳۸
- برای احیای حیات وحش شهری چه کنیم؟..... ۴۱
- دُمرخ سیاه..... ۴۲
- ایجاد فضای سبز در شهرها بهترین روش برای جذب حیوانات است..... ۴۵
- باغبانم..... ۵۰
- جذب حیوانات به شهرها باعث شادتر شدن روحیه مردم می‌شود..... ۵۲
- دین و بحران‌های زیست‌محیطی..... ۵۲
- یک دهه فرصت برای نجات زمین..... ۵۳

۵۴	برش‌هایی از تاریخ
۵۵	سرعت ترسناک
۵۵	انسان مهمترین عامل فرسایش خاک
۵۶	گونه‌های یگانه در کوه‌های ایران
۶۰	سپهر از درز خانه‌هایمان آسیب می‌بیند
۶۱	گرم کردن خانه‌ها
۶۱	غذا
۶۵	فصل سوم: آوردن طبیعت به شهرها
۶۷	جنگل‌داری شهری
۶۸	تعاریف جنگل‌داری شهری
۶۹	تاریخچه جنگل‌داری شهری در جهان
۶۹	تاریخچه جنگل‌داری شهری در ایران
۶۹	متولیان جنگل‌داری شهری در ایران
۷۱	چالش‌های جنگل‌داری شهری
۷۱	معماری منظر و اکولوژی شهری
۷۱	شهرسازی منظر گرا
۷۵	طراحی شهری
۷۵	طراحی شهری چیست؟
۷۶	تعریف طراحی شهری
۷۷	حرفه‌ای نو

۷۷.....رسالت عمومی

۷۸.....چه اقداماتی در دستور کار طراحان شهری قرار دارد؟

۷۸.....هدف از طراحی شهری چیست؟

۸۰.....مهندسی شهری (شهرسازی)

۸۰.....آشنایی با مهندس شهرسازی

۸۰.....کار مهندس شهرسازی

۸۱.....وظیفه مهندس شهرسازی

۸۲.....پایداری فضایی

۸۳.....راه حل پایداری زیست‌بوم

۸۴.....تغییر پارادایم اکولوژی

۸۷.....فصل چهارم:

۸۷.....نتیجه‌گیری

پیشگفتار

بین سال‌های ۱۸۹۰ تا ۱۹۲۵ پاتریک گدس بیش از همه در مورد مفاهیم اکولوژی شهری به تحقیق و نظریه‌پردازی پرداخته. در این دوره نظریات مربوط به هماهنگی و وابستگی بین "شهر و ناحیه" در شهر و استفاده از زمین‌های شهری مورد توجه قرار گرفت. عقاید پاتریک گدس در زمینه "لزوم هماهنگی زندگی اجتماعی در شهرها" به شدت نظر تنورسین‌های شهر را به خود جلب کرد و جنبه‌های مختلف اکولوژی شهری بیش از پیش اعتبار یافت. دنباله مطالعات پاتریک گدس به وسیله محققین معروف این رشته نظیر: مارک جفرسن، پاتریک ابرکرومبی، مارتینز، مایکل مورفی و دیگران ادامه یافت، و مسیرهای تازه‌ای در مطالعات شهری و اکولوژی شهری نشان داده شد.

اکولوژی شهری پیش شرطی است به شهرها خوانند محیطی متناسب برای زندگی شهروندان خود عرضه نمایند و پیشرفت‌های تکنولوژی فقط همراه با اکولوژی می‌تواند در خدمت شهر قرار گیرد. این مهم امروزه در شهرهای صنعتی و ثروتمند دنیا که قادر به تأمین هزینه‌های آن هستند پس از آزمایش‌های متعدد به مرحله عمل درآمده است.

شهر اکولوژیک: شهری پایدار است که می‌تواند به ساکنین یک زندگی معنی‌دار بدهد. بدون اینکه پایگاه اکولوژیکی که بر روی آن اتکا دارد را تخریب کند. این دید باید در بازسازی بافت‌های موجود شهری، توسعه‌های جدید در اطراف شهرها و شهرهای جدید به کار گرفته شود.

مقدمه

شهروندان در کانون برخی از مهمترین مسائل زیست محیطی هستند. امروزه توجه به محیط زیست شهری و توسعه بوم شناختی شهری تولدی دوباره یافته است. مردم دریافته اند که پیوند شهر و محیط های وحش جدائی ناپذیر است.

انسان در سرتاسر جهان هر روز بیشتر به صورت یک گونه شهروند در می آید. در امریکا ۷۰٪ مردم در ۱٪ وسعت خشکی های کشور و ۸۰٪ در شهرها زندگی می کنند. اکنون بیش از ۵۰٪ مردم جهان در شهرها زندگی می کنند. حدود ۸۰٪ مردم کشورهای توسعه یافته در شهرها ساکن هستند و حتی در کشورهای فقیرتر، این کشورهای در حال توسعه این رقم ۲۰٪ است. نه تنها جمعیت انسان هر روز بیشتر می شود بلکه رشد سریعی نیز در مورد مناطق مادر شهری عظیم با جمعیت ده میلیون نفر به چشم می خورد.

در سال ۱۹۵۰ فقط دو مورد از این گونه تراخی وجود داشت. نیویورک ۱۲/۵ میلیون نفر و لندن ۱۲/۴ میلیون نفر. در سال ۱۹۷۵ شهرهای مکزیک، سیتی، لوس آنجلس، توکیو، شانگهای و سائو پلوی برزیل به این فهرست اضافه شدند. اکنون بیش از ۲۰ شهر بزرگ در جهان وجود دارد (ابر شهر).

در بیشتر کشورها قسمت اعظم ساکنان شهری در بزرگترین یک شهر کشور زندگی خواهند کرد. برای بیشتر مردم در آینده زندگی در یک محیط با کیفیت به معنی زندگی کردن در شهری است که تأمین محیط زیست آن با دقت اداره شده باشد.

در ایران حدود ۲۰٪ جمعیت کشور در تهران زندگی می کنند و عمده فعالیت دولتی، سیاسی، اداری و تجاری در این ابر شهر است.